

Φραγκοπατημένο μέρος.

Γυναίκες όμως ημέρα δεν βγαίνανε ποτέ έξω. Έβγαιναν τη νύχτα, μαζύ με τις άλλες τις μπουσούνες, μα αυτές δεν φορούσαν λαγοτόμαρα στα μούτρα, αλλά σκέπες διάφανες. Έπίσης, αντί να ντυώνταν με δέματα τραγιάν, φορούσανε λινάτσες, επάνω στις οποίες κολούσανε φτερά από δρυνίδες, πετεινούς, ινδιάνους και περιστέρια.

***

Έτσι περνούσανε ή μέρες, ως πού πλησίαζε ή Τουρνίη. Την παραμονή, πού ήταν Ψυχοσάββατο, έπρεπε να πάνε στο Μοναστήρι της Χαλέπας και να κάνουνε έσπερινο, για τις ψυχές των πεθαμένων. Έκει ήταν θαμνός κι' ο «Κύρη» (πατέρας) της βασίλισσας, ο πολεμάρχης και καταλυτής των Φράγκων. Έκεινή τη χρονιά έτοιμάσαν στη Μονή από 'σπερνού τα πάντα, μαζεύτηκαν κι' όλοι οι μοναχοί από τα χωράφια και περιέμεναν τη βασιλική ακολουθία.

Έξαφνα όμως πήγε στο παλάτι ανήμερα το Ψυχοσάββατο ένας άποσταλμένος από το Φραγκοκάστέλλο, για να ειδοποίηση τη βασίλισσα, ότι οι Φράγκοι τη βραδεία έκεινή είχανε μεγάλη άποκηράτικη γιορτή και χορό. Την παρακαλούσανε λοιπόν να πάη κι' αυτή, μ' όλη την ακολουθία της και τις κωράδες της Αύλης της.

Τα Ψυχοσάββατα ή έγκλησία μας, μά πού εινε ήμέρα των ψυχών, χορούς δεν έπιτρέπει. 'Αλλά οι Φράγκοι δεν εινε Χριστιανοί άληθινοί κι' έτσι όντε Ψυχοσάββατο έχουνε, ούτε κόλλυβα κι' έσπερινοους τελούνε.

Η βασίλισσα δεν ήθελε να δεχτή και να πάη, αλλά ή ακολουθία της της γύρισε το γυναιξέιο το κεφάλι της.

- Τι ώραια πού θα είνε! της λέγανε.
- Μά δεν εινε άμαρτία; ρωτούσε ή βασίλισσα.
- Νά πάμε, της ειλαν τότε ή αυλικές, και να μη χορεύουμε
- Μά κι' αν μάς δούνε;
- Νά γίνουμε μπουσούνες, να μη μάς γνωρίζουνε!

Πήσανε λοιπόν λιπό πανι, κόλλυβα φτερά άπάνω, ντυθήκαν και πήγαν. Η βασίλισσα φόρεσε στο κεφάλι της και το χρυσό της στέμια κι' ή άλλες ή κωράδες τα μαλαματένια τους στεφάνια.

***

Περιέμεναν στο Μοναστήρι της Χαλέπας τη βασίλισσα, μά πού να φανή.

Πέρασαν ή ώρα του έσπερινοού, βασιλέψεν ο ήλιος, λάλασε ή νύχτα σκοτεινή, τα πάντα ήσαν έτοιμα για το μνημόσυνο, μά ή βασίλισσα δεν φαινότανε. (Σε πολλά όρενα χωριά της Κρήτης, το κυριός μνημόσυνο γίνεται τ' άποβραδύ). Τη ζήτησαν από δω, τη ζήτησαν από κει, δεν φάνηκε πουθενά. Στείλαν γρήγορα παλληκάρια στο παλάτι, μά δεν ήταν όστ' έκει.

Μεσάινχτα πλακώανε!... 'Όλοι βγήκανε να δούνε γιατί χάθηκε ή βασίλισσα!...

Ένας καλόγερος της Χαλέπας χτύπησε τότε τις καμπάνες δυνατά, και πέρα από τους λόγγους και τις γυνινές μαδάρες, κι' άπάνω από τα χάλιαρα και πίσω από τα πέλεκια, πετάχτηκαν όλοι οι δούλοι, οι βοσκοί κι' οι εγγάτες του Μοναστηριού και πήραν δρόμους και παράστρατα, βουνα και μονοπάτια να βρούν τη Ρήγισσα.

Μά όλοι γυρίσανε άπελπισμένοι.
— Πουθενά δεν φάνηκε!

Μόνο ένας κουτσός καλόγερος, πού φύλαγε κατοίκια, σαν εινε φώτα και χαρές στους Φράγκικους τους Πύργους, τράβηξε κατά κει και εινε τη βασίλισσα να χορεύη, ντυμένη στα πούπουλα, με το χρυσό της στέμια στο κεφάλι.

Χωρίς να χάνη καιρό μάλιστα, πήγαινε κι' όλο το κοπάδι των κατοικιών τον μέσα στη σάλα του χορού, σαν να μύηκαν όλοι οι διαβόλοι... 'Όσοι χόρευαν δεν ήξεραν τί να πουν! 'Ηταν άστοιχο κανενός έξυπνο μασκαρά, ή μήπως είχε γεμίσει κατοικιοπόδαρους ο τόπος;...

Μά έξαφνα ειλαν τον κουτσό καλόγερο με τα μεγάλα άγρια γένεα του, τα άχτένισια μαλλιά του και τα κουρλιασμένα όσπια του, να στέκεται στη μέση της σάλας, να σηκώνη τα χέρια του ψηλά και να φωνάζη στη βασίλισσα με μιά φωνή πού έκανε να τρίζουν οι πολυέλαιοι:

— Άμαρτία, Χριστιανοί!... 'Ο γονιός να περιμένη να συχωρεδή κι' ή κόρη του να χορεύη με τους Φράγκους!... Πώς φέγγουν τα καντήλια μέσα δω, κι' ή κορώνα λάμπει και δεν κοκινίζει από ντροπή! Τότε κατάλαβε ή βασίλισσα το λάθος της. Και καθώς ήτανε ντυμένη, έτρεξε μαζύ με την ακολουθία της, με φωνές και θρηνοί, στο Μοναστήρι κι' έπεσε άπάνω στον τάφο του πατέρα της ολολύχοντας:
— Κύρη μου, Κύρη, συχώρεσέ με, Κύρη μου!

Και τότε άνοιξε έξαφνα ή μεγάλη ταφώπετρα, με τον σταναετό άπάνω, και βγήκε από μέσα άχνός και φωτεινός, σαν να ήταν από φως του φεγγαριού, ο πατέρας της, άματωμένος όπως την ώρα πού τον έθαψαν, με τα μακρὰ του γένηα τα κατάλευκα.
'Απλωσε τα χέρια άπάνω στην κόρη και στη δωδεκάδα της και με μιά φωνή, σαν ναβγαίνε από τον κάτω κόσμο, βόγγησε:

— Καταραμένη νάσαι και συ και ή ακολουθία σου, πού πάτησες τη μέρα των ψυχών και πήγες να χορεύης με τους Φράγκους!...

Τότε έκεινή σοφίστηκε κάτω άφωνη...
— Καταραμένη νάσαι και συ και ή ακολουθία σου, πού πήγες με το στέμια μου σ' έκεινούς, πού τό-

ΞΕΝΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΕΚΛΕΚΤΕΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

ΣΗΜΕΡΑ ΕΚΛΕΙΣΑ ΤΑ ΤΡΙΑΝΤΑΞΗ ΜΟΥ ΧΡΟΝΙΑ

(Του ΒΥΡΩΝΟΣ — Μιά άκόμα άγνωστη μετάφρασι).

Καρός είν' ή καρδιά μου πειά από έρωτες να πάη, τώρα πού πλέον δεν ήμπορει σ' άλλες καρδιές ν' ανάη ήρωτική φωτιά.

'Αλλ' όχι, αν είνε άδύνατο να μ' αγαπήσουν άλλοι, όμως εγώ θε ν' αγαπώ της όμορφιάς τα κάλλη, τα κάλλη τα γλυκά.

'Η μέρες μου έτελειώσανε και φεύγουνε ή άχτίδες του έρωτος, τ' άνθη κι' οι καρποί, της νεότητος μου ή έλπίδες και μένει ή συμφορά.

Μαύρη φωτιά και μοναχή τα σωτικά μου καιεί, σαν του κρατήρος τη φωτιά, σαν τη φωτιά πού καιεί του χάρου τα κοριά.

'Αλλ' όχι από έξιους στοχασμούς ο νους μου να θολώνη έδω πού ή δόξα όλόκληρη μονάχη περιζώνει του άντρου την κεφαλή.

Σημίες, άφρες και καπνοί κι' άρματα τμημένα της ποήτης 'Ελλάδος μου, γλυκά θωράτε έμένα, έμπε πού σάς ποθεί.

'Η 'Ελλάδα τώρα έλευθερη, έλευθερη ή καρδιά μου, άς τρέξη έδω να τιμηθί σε μένανε ή γενιά μου όπου σε μένα ζή.

'Όχι, δεν θέλω δάκρυα γι' αγάπη πειά να χύσω στην πίκρα τώρα, στη χαρά άδιάφορος θα ζήσω όστόσο έξω πνοή.

'Αντι τη νεότη να ποθής, λύπη στο νου σου νάχης, κάλλιο σαν ήρωας να χυθής μέσ' στο πεδίο της μάχης όπου είνε μπρός σου έδω.

Του πολεμάρχου τη θανή εξήτησε ή ψυχή σου, εβρε το μνημα πού ποθείς και τότε άποκοιμήσου στον ύπνο το στεργό.

Μετάφρ. ΕΛΙΣΑΒ. ΜΑΡΤΙΝΕΓΚΟΥ

ΑΝΗΜΟΥΝ ΒΑΣΙΛΗΑΣ...

(Του Β. ΟΥΓΚΩ)

'Αφού είσαι τόσο όμορφη, αν ήμουν βασιλιάς θα χάριζα το στέμια μου στα παύρα σου μαλλάρια μόνο για δυό λογάκια.

Πάλι για το χατήρι σου, πεντάμορφη παιδούλα, και το λαό μου θάδινω αιχμάλωτον άκόμα για ένα φιλι στο στόμα.

'Αφού είσαι τόσο όμορφη κι' έχεις περίσσια χάρι, αν είχα εγώ τους θησαυρούς και τ' αγαλά του Κροίσου, ήθελα, μαυρομάτα μου, όλα να στα χαρίσω για να γινόμε άχώριστο και ζηλευτό ζευγάρι.

ΠΟΙΟΣ ΜΠΟΡΕΙ...

(Του ΕΡΡΙΚΟΥ ΧΑ-ΙΝΕ)

Ποιός μπορεί να μου δώση

την παλιά μου ευτυχία!

'Ω, και ποιά θα μπορέση,

και ποιά δύναμι τώρα
άν' τις όρες έκεινές
να μου δώση μιν ώρα,
ώ, μονάχη μιν ώρα!
Την πληγή τη βαθεία μου
δεν γιατρέψαν και χρονια.
Με καινούργιο και πάλι
την αισθάνομαι πόνο
στης καρδιάς μου τα βάθη

και θρηνώ την παλιά
ευτυχία πού έχάθη!...
Ποιός μπορεί να μου δώση
την παλιά μου ευτυχία!
'Ω, και ποιά θα μπορέση,
και ποιά δύναμι τώρα
άν' τις όρες έκεινές
να μου δώση μιν ώρα
και μου δώση μιν ώρα!...

σους από την οικογένειά μας σκότωσαν!... ελεε πάλι ο νεκρός.
Ψυχή τριγύρω δεν άνάσανε!...

— Καταραμένη νάσαι πού ήρθες με ρούχα «μουτσουράκια» να μου κάνης κόλλυβα!... Ποτέ να μην άπολείφουνε τα πρόστυχα φτερά από το σωμα σου και το στέμια μου αμα να γίνη ζωντανό και να καθήση στο κεφάλι σου, κι' άκαθαρσία να γεμίση ή κοιλιά σου!...

Κι' από τότε ή βασίλισσα έγινε μιά δρυθα, μ' ένα κόκκινο λειοί, άντι για στέμια, στο κεφάλι, και όλες ή γυναίκες της ακολουθίας της έγιναν κι' αυτές κόττες. Το ίδιο κι' ή ήγοιμένησα του παλατιού έγινε κόττα κι' αυτή, μά με μαδημένο το κεφάλι και τον λαμπού. 'Από αυτή μάλιστα κατάγονται ή κόττες πού εινε γυμνοκέφαλες...

Κι' αν ίδητε καιμιά κόττα πού να έχη το λειοί της κεντημένο με νιπτίτσες, σαν να φορή στέμια βασιλικά, αυτή κρατάει γενιά από την καταραμένη βασίλισσα. 'Η άλλες πάλι πού έχουνε λειοί σαν ένα κομμάτι ματωμένο κρέας, εινε από τις γυναίκες της ακολουθίας της...

Και από τότε ή κόττες τρώουνε στο δρόμο ο, τι βρούν!
Και από τότε άκόμα επικράτησε ή συνήθεια ν' άποκορεύουνε μ' δρυθες στην Κρήτη, για τιμωρία της άπρόσεκτης βασίλισσας και της ακολουθίας της...

